

Vaala 2018

Vaala Turkkiselkä tuulipuiston arkeologinen inventointi 2018 Lisäselvitys

Hans-Peter Schulz 7.12.2018

Kansikuva: Lehmisuon länsiosan rimmit, ortokuva.

KESKI-POHJANMAAN ARKEOLOGIAPALVELU

Tiivistelmä

Keski-Pohjanmaan ArkeologiaPalvelu suoritti arkeologisen osainventoinnin Vaalan kunnassa TurkkiSelän tuulipuistoalueella heinäkuussa 2018. Alueelle on suunnitteilla enintään 63 tulivoimalapaikkaa ja sähköasema, Kokonaispinta-ala on n. 4668 ha. Alue inventoitiin kuivien kankaitten osalta jo vuonna 2017 Vaalan päivitysinventoinnin yhteydessä (Raportti H.-P. Schulz ja J. Itäpalo 2017). Kesällä suoritettussa tuulipuistoinventoinnissa maastotyön tekivät FM/MA Hans-Peter Schulz ja FK Inga Nieminen 20.7.-23.7. 2018, yht. 6 henkilötyöpäivää.

Voimalapaikkojen ja uusien teiden sijoittelu muuttui marraskuussa 2018 jonkun verran, niin että muutama uusi voimalapaikka ovat ei aiemmin inventoiduilla alueilla: voimalat 2, 8, 14-17, 21,40, 44-46. Uudet voimalapaikat sijaitsevat kaikki alueilla, jossa pintaturvekerros on yli 0,6 m, osittain ojitettua rämettä, osittain suotta. Näiden ja sinne suunniteltujen teiden ympäristössä ei ole muinaisjäännöksille otollista topografiaa ja maaperää.

Tilajan pyynnöstä tehtiin tarkemmat sijaintikartat 3 kohteesta, joihin hankeella voi olla vaikutusta (Raportti 2018, Iso Ruostesuo 1, mj-tunnus 1000031720, TurkkiSelkä mj-tunnus 1000031725, Välikangas mj-tunnus 1000031718). Kohteet on otettava huomioon tielinjausten levennyksen tai muuttamisen ja sähkösiirron kaapeloinnin yhteydessä.

1. Perustiedot

Inventointialue: Hankealue sijaitsee Vaalan kunnan itäosassa Paltamon ja Puolangan rajan tuntumassa, noin 20-25 km itään Vaalan keskustasta ja 28,7 – 38,5 km koilliseen Paltamon keskustasta. Kokonaispinta-ala on n. 4668 ha.

Tilaaja: Pöyry Finland Oy

Inventoinnin laji: osaininventointi

Kenttätöaika: 20.7.-23.7. 2018 yht. 6 henkilötyöpäivää

Karttanumerot: TM35-lehtijako, R5112L, R5112R, R5111R
vanha yleislehtijako, 3441 04

Korkeus: 135 – 160 m mpy

Koordinaattijärjestelmä: ETRS-TM35 FIN -tasokoordinaatisto

Kopio raportista: Museoviraston arkisto (digitaalinen ja paperikopio), Pohjois-Pohjanmaan museo (digitaalinen kopio)

Aiemmat tutkimukset:

Esa Suominen tarkastus 2014 (Matkalamminselkä).

Hans-Peter Schulz ja Jaana Itäpalo Vaalan kunnan arkeologinen päivitysinventointi 2017.

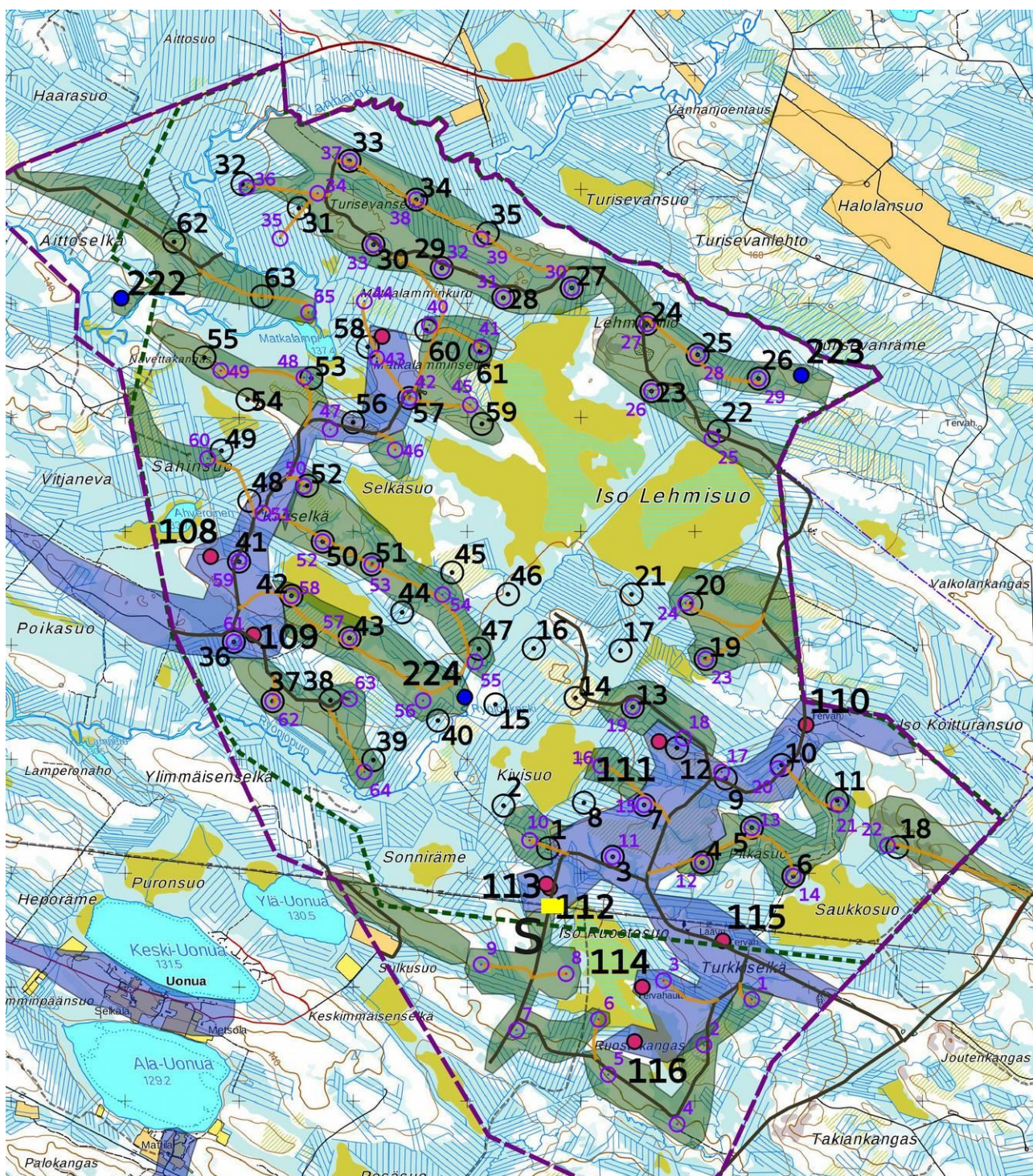
H.-P. Schulz ja I. Nieminen Vaalan TurkkiSelän tuulivoimapuiston hankealueen inventointi 2018.

Lähistöllä: L. Tomanterä ja M. Mustakallio kunnaninventointi 1969. (Keski-Uonuan ja Pöppölän kivikautiset asuinpaikat).

2. Lisäselvityksen lähtökohdat

Hankealue sijaitsee Vaalan kunnan itäosassa Paltamon ja Puolangan rajan tuntumassa, noin 20-25 km itään Vaalan keskustasta ja 28,7 – 38,5 km koilliseen Paltamon keskustasta. Kokonaispinta-ala on n. 4668 ha. Alueelle on suunnitteilla enintään 63 tulivoimalaa. Sähköasema sijaitsee hankealueen eteläosassa 110 kV voimalinjan tuntumassa. Alue on osittain inventoitu vuonna 2014 (tarkastus E. Suominen) ja vuonna 2017 Vaalan päivitysinventoinnin puitteissa (Schulz ja Itäpalo 2017). Silloin kartoitettiin 9 tervahautaa ja 2 tervapirtin pohjaa hankealueelta.

Voimalapaikkojen ja uusien teiden sijoittelu muuttui jonkun verran, niin että muutama uusi voimalapaikka ovat ei aiemmin inventoiduilla alueilla: voimalat 2, 8, 14-17, 21,40, 44-46.

Kartta 1. Yleiskartta. Uudet voimalapaikat mustana ympyränä, uudet tiet oranssina, Uusi aluerajaus vihreänä katkoviivana. Sähköasema (S) keltaisena neliönä. Vanhat voimalapaikat ja aluerajaus violetina. Vuonna 2017 kartoitetut muinaisjäännöskohteet punaisena pisteenä, vuonna 2018 kartoitetut kohteet sinisenä pisteenä. Maanmittauslaitoksen peruskarttarasteri 1:20 000, 12/2008; mk n. 1:25 000.

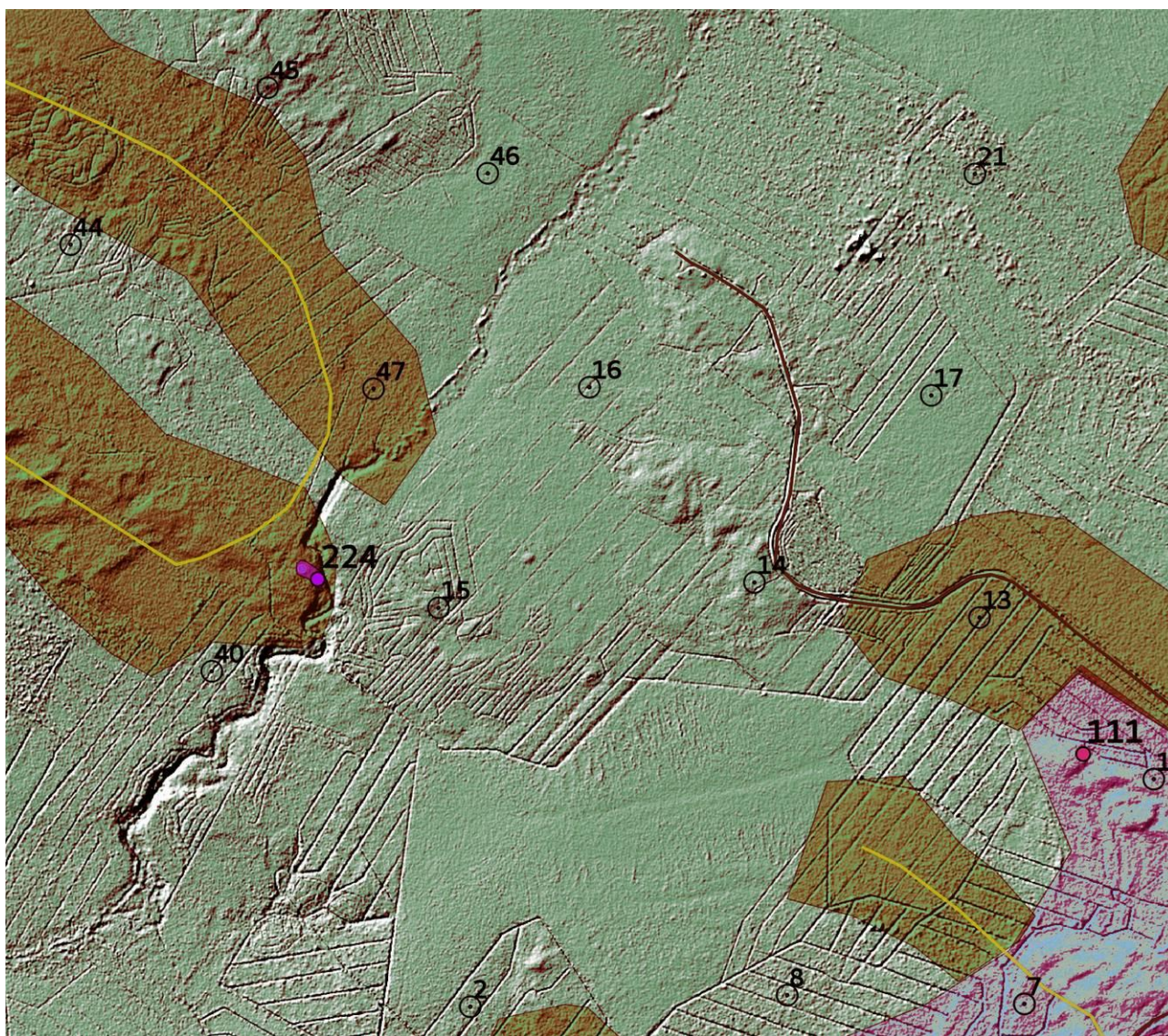
3. Uuden sijoittelun arviointi.

Voimalapaikkojen ja uusien teiden sijoittelu muuttui marraskuussa 2018 jonkun verran, niin että muutama uusi voimalapaikka ovat ei aiemmin inventoiduilla alueilla: voimalat 2, 8, 14-17, 21, 40, 44-46.

Uudet voimalapaikat sijaitsevat kaikki alueilla, jossa pintaturvekerros on yli 0,6 m, osittain ojitettua rämettä, osittain suotta. Näiden ja sinne suunniteltujen teiden ympäristössä ei ole muinaisjäännöksille otollista topografiaa ja maaperää.

Lestijärvellä, 7.12.2018

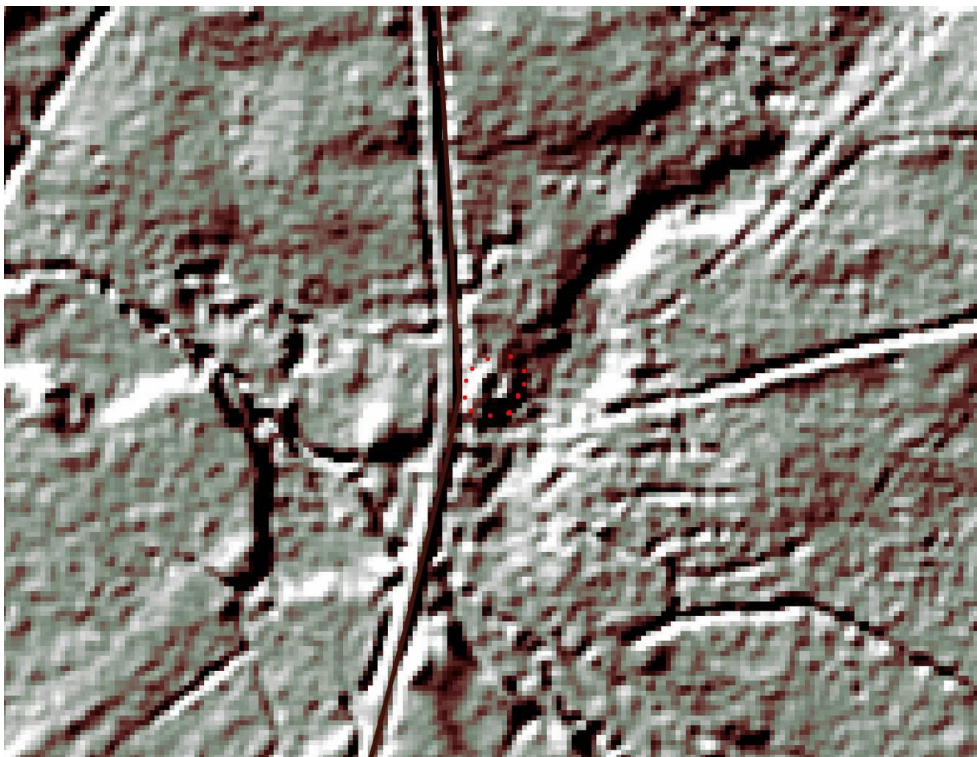
Hans - Peter Schulz
Hans-Peter Schulz

Kartta 2. Uudet voimalapaikat 2, 8, 14-17, 21, 40, 44-46. 2 DEM korkeusmalli. Maanmittauslaitoksen laserkeilausaineisto 12/2018.

4. Lähikartat kohteet 110,112,115 joihin hanke voi olla vaikutusta (raportti 2018)

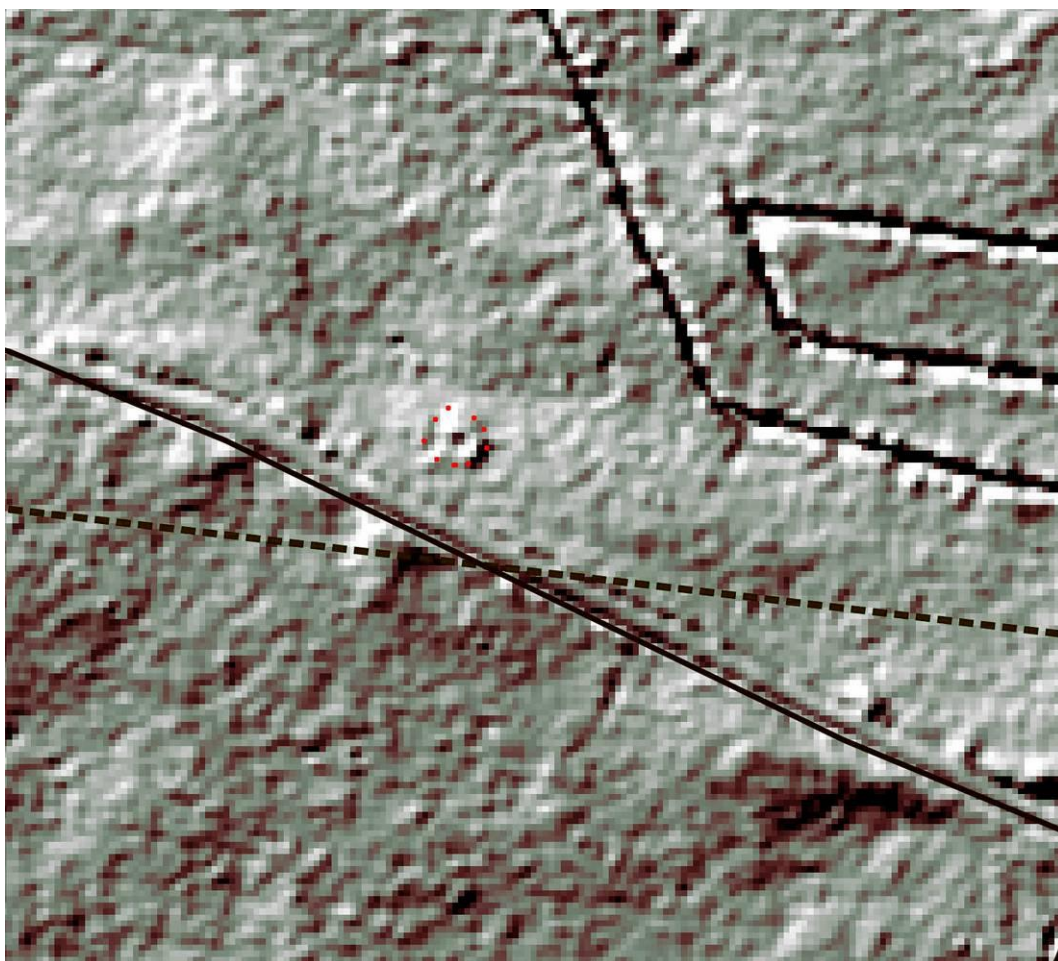
Kohde 110 tervahauta (Välikangas mj-tunnus 1000031718). Kohteen (reuna merkitty punaisella pistekuviolla) länsireuna ulottuu ihan tieleikkaukseen asti.

> Tien levennys vain länteen ja kaapelointi tien länsipuolelle.

Kohde 112 tervahauta (Iso Ruostesuo mj-tunnus 1000031720). Kohteen (reuna merkitty punaisella pistekuviolla) itäreuna sijaitsee 12 m tieleikkauksesta länteen.

Kohde on otettava huomioon rakentamisvaiheessa.

Kohde 115 tervahauta (TurkkiSelkä mj-tunnus 1000031725). Kohteen (reuna merkitty punaisella pistekuviolla) eteläreuna sijaitsee 15 m tieleikkauksesta pohjoiseen.
Kohde on otettava huomioon rakentamisvaiheessa.